

МОДУЛЬ 1. ҚАЗАҚСТАН АУМАҒЫНДАҒЫ ӨРКЕНИЕТТІҢ БАСТАЛУЫ

1. № 3. Семинар сабағының тақырыбы. Қазақстан аумағындағы алғашқы қауымдық құрылыс.

2. Сабақтың мақсаты мен міндеттері: Бұл тақырыптың басты мақсаты қазақстан аумағындағы алғашқы адамдардың пайда болуы мен олардың зерттелу тарихын және даму тарихын оқып білу. Қазақстан аумағындағы алғашқы адамдардың іздері мен қоғамдық даму кезеңдерін, алғашқы қауым құрылымдарын, алғашқы шаруашылық салаларын оқып білу.

3. Сабақтың мазмұны:

А) Алғашқы адамдардың пайда болуы және еңбек құралдарының жасалуы.

Б) Алғашқы адамдар арасындағы қоғамдық қатынастардың даму кезеңдері.

4. Техникалық (оның ішінде оқытудың да) және инструментальдық құралдар: интерактивті тақта, слайдтар, презентациялар, электрондық оқулық.

5. Сабақтарды өткізу тәртібі: Дербес жұмысқа арналған тақырыптар

1. Алғашқы қауымдық кезең - қалыптасу кезеңі.

2. Алғашқы қауымдастық туыстық қауым – кемелдену кезеңі.

3. Таптардың түзілу кезеңі – алғашқы қауымдық құрылымның ыдырау кезеңі.

Дәрісханада өткізілетін жұмыс:

Оқытушының алғы сөзі:

Алғашқы қауым (алғашқы адам үйірй отары), ертедегі және кейінгі (ертедегі туыстық және кейінгі туыстық), қауым бұдан кейін алғашқы қауымдық көршілес (протошаруа) қауым – алғашқы қауымдық тарихтың негізгі кезеңдеріне сәйкес келеді. Ғалымдардың көпшілігінің пікірінше, алғашқы қауым кезеңін, яғни антропосоциогенезді адамзаттың әлеуметтік және биологиялық даму барысында адамзат қоғамы қалыптасуының бастамасы болып саналатын бүкіл әлемдік тарихи процестің ерекше кезеңі деп қарастыруға болады. Алғашқы қауымдық туыстық қауым кезеңінде әлеуметтік құрылымның алғашқы реттелген түрлері – туыстар мен туыстық қауымдар пайда болды. Дәл осы кезеңде алғашқы қауымдық туыстық қауымдық құрылымның негізгі белгілері - өндірістегі ұжымшылдық, жалпы меншік пен тұрмыстағы теңдей бөлу, т.б. пайда болды. Бұл белгілер әсіресе ертедегі алғашқы қауымдарда анық байқалып, кейінгі алғашқы қауымдарда да сақталып қалды. Бұл кезеңнің ең төменгі шегі – ортаңғы палеолит (палеонтроптар кезеңі) және неолит.

6. Әртүрлі күрделілік деңгейдегі тапсырмалар (сұрақтар) және оларды бағалаудағы ұпайлардың үлестірілуі:

1-деңгей. *Пікір-талас*: Ерте палеолите адамдардың ұйымы.

2-деңгей. *Реферат презентациясы*:

Рулық қауымға сипаттама беру.

3-деңгей. *Негізгі ұғымдарға анықтама беру*. Алғашқы қауым, туыстық, антропосоциогенез.

7. СӨЖ және ОСӨЖ тапсырмалары, олардың түрлері мен орындалуына қойылатын ұпайлардың үлестері: Алғашқы қауымдық туыстық қауымдық құрылымның негізгі белгілерін ашып көрсету.

8. Пайдаланылатын әдебиеттер:

Негізгі әдебиеттер:

1. Қазақстан тарихы. Көне заманнан бүгінге дейін. 5 томдық, 1 том. Алматы, 1996.

2. Алпысбаев Х.А. Неолитическая стоянка в пещере Караунгур. // Изв. АН Каз ССР. Сер. обществ., 1969, №2, С. 85-87.

3. Байпаков К.М., Таймагамбетов Ж.К. Археология Казахстана. Учебное пособие для студентов исторических факультетов вузов. – Алматы, 1993., 362 с.

4. Петрин В.Т., Таймагамбетов Ж.К. Комплексы палеолитической стоянки Шульбинка из верхнего Прииртышья. – Алматы, 2000, – 167 с.

5. Сыздыкова А.М. Ертістің Павлодар өңіріндегі археологиялық ескерткіштер. – Павлодар, – 27 б.

6.Калыш А.Б. Историческое краеведение Казахстана. 2017.

7. Қартабаева, Е.Т., Мырзабекова, Р.С. Ежелгі дүние тарихы 2014. РМЭБ.

Қосымша әдебиеттер:

1. Нысанбаев Н.Ә., Нұрмұратов С.Е., ТҒыбитов Х. Қазақ философиясы тарихы (ежелгі дәуірден қазіргі заманға дейін) : Монография. 1-том :Қазақ философиясының қалыптасуы: ежелгі түркілік дәуір 2014. РМЭБ

2. Нұржанов А. Ұлы жібек жолы және ортағасырлық Қазақстан. Алматы: Рауан, 2018.

3. Алан Барнард. Антропология тарихы мен теориясы [оқулық] / А. Барнард; ауд. Ж. Жұмашова, 2018. - 240 б.

WEB-сайттар тізімі:

1. <http://e-history.kz/kz>

2. https://vk.com/history_qaz